

**Ocena dorobku naukowego dr. Wojciecha Lewandowskiego, w związku
z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie nauki o polityce i administracji, prowadzonym przez
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego**

Wprowadzenie

Recenzję niniejszą przygotowuję w oparciu o postanowienie Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych z dnia 3 września 2019 r. powołujące mnie w charakterze recenzenta do Komisji w w/w postępowaniu. W materiałach przesłanych przez Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego (WNPiSM UW), wraz z pismem Prodziekana ds. finansowych i rozwoju z dnia 26 września 2019 r., znajdował się komplet wymaganej we wnioskach habilitacyjnych dokumentów, 3 książki autorskie (w tym publikacja stanowiąca główne osiągnięcie autora) oraz nadbitki rozdziałów w książkach, artykułów naukowych i innych publikacji, składające się na dorobek Habilitanta. Te rzetelnie przygotowane materiały pozwalają na odtworzenie jego osiągnięć.

1. Sylwetka Habilitanta

Z biografii naukowej dr. Wojciecha Lewandowskiego (ur. 1977) wynika, że jest on bardzo dobrze przygotowany do roli samodzielnego pracownika naukowego w dyscyplinie nauki o polityce (obecnie: nauki o polityce i administracji). W 2001 r. ukończył studia na kierunku politologia w Instytucie Nauk Politycznych na ówczesnym Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych (WDiNP), zakończone magisterium. Pracę magisterską napisał pod kierunkiem prof. dr hab. Jana Baszkiewicza. W 2006 r. na tymże Wydziale uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, na podstawie rozprawy nt. *Wolność i samotność. Myśl społeczno-polityczna amerykańskiego transcendentalizmu*. Jej promotorem był dr hab. Krzysztof Peliński. Jeśli dodatkowo uwzględnić, że na początku swej drogi naukowej „terminował” pod okiem prof. dr hab. Konstantego Wojtaszczyka, to kontakt z tak wybitnymi Mistrzami musiał się następnie przełożyć na jakość jego dorobku.

Całą swą drogę zawodową Habilitant związał z Katedrą (potem Instytutem) Europeistyki na WDiNP (od 2016: WNPiSM) UW, gdzie był asystentem, a od 2008 r. adiunktem. Właśnie ten Instytut i ta uczelnia jest dla niego podstawowym miejscem pracy. Tylko w jednym semestrze, w niepełnym wymiarze godzin, był zatrudniony również w Ośrodku Studiów Amerykańskich, a sporadycznie współpracował także z innymi warszawskimi uczelniami. W każdym razie Habilitant nie uległ powszechnej w Polsce na początku obecnego stulecia

pokusie wieloletowości. Prawdopodobnie m.in. właśnie dlatego może zapisać na swoim koncie poważne osiągnięcia naukowe, a interwały czasowe jego kolejnych awansów (2001 – magisterium, 2006 – doktorat, 2019 – habilitacja) w zasadzie kształtowały się prawidłowo (pomijając nieznaczne opóźnienie habilitacji).

2. Ocena osiągnięć naukowych w obszarze nauk społecznych

a/ Osiągnięcia naukowo-badawcze w liczbach

Od strony czysto ilościowej opublikowany dorobek dr. Lewandowskiego jest dość obszerny. W zupełności wystarcza do rozpoczęcia postępowania habilitacyjnego. Składają się nań 3 monografie autorskie (w tym jedna wskazana jako najważniejsze osiągnięcie naukowe – 323 ss., zaś problematyka drugiej – 236 ss. nawiązuje do doktoratu), współredakcja 1 monografii (393 ss., w tym – współautorstwo Wstępu), 7 artykułów w czasopismach naukowych, 15 autorskich rozdziałów w pracach zbiorowych, 1 sprawozdanie konferencyjne, 2 recenzje książek oraz 1 blog naukowy.

Pozytywnie należy odnotować fakt, że swoje monografie Lewandowski publikuje w znanych wydawnictwach (Wyd. WDiNP UW, Wyd. Adam Marszałek), artykuły – w prestiżowym „Przeglądzie Europejskim” i innych czasopismach o zasięgu ogólnopolskim. Prace zbiorowe, w których ukazywały się rozdziały jego autorstwa też były publikowane w znanych wydawnictwach: uniwersyteckich (WDiNP UW) czy oficynach naukowych o zasięgu ogólnopolskim (np. ASPRA-JR, Poltext, Wyd. Naukowe Semper). Kilka tekstów zostało opublikowanych w wydawnictwach internetowych.

Ważne jest, że niektóre swoje teksty: 1 artykuł, 4 rozdziały w książkach, a także 1 sprawozdanie konferencyjne i 2 recenzje, autor publikuje w języku kongresowym (angielskim). Wygłaszając referaty na konferencjach czy moderując panele – jeszcze odważniej wychodzi na forum międzynarodowe. Na 19 referatów w latach 2010-2018 aż 9 zostało wygłoszonych po angielsku. To samo dotyczy 5 spośród 6 moderowanych paneli. Habilitant uczestniczył też w komitetach organizacyjnych 5 konferencji, w tym 4 międzynarodowych.

Część publikacji Lewandowskiego jest efektem udziału w różnych projektach badawczych. Jako wykonawca uczestniczył w 1 międzynarodowym projekcie, 1 grantie NCN, 6 projektach w ramach badań statutowych oraz na utrzymanie potencjału badawczego. Sam kierował 2 projektami „wydziałowymi”. W każdym razie zdobył już pewne doświadczenie przy realizacji projektów, co nie jest bez znaczenia dla kandydata na samodzielnego pracow-

nika naukowego. Habilitant w pełni wykorzystał szanse, jakie stwarza praca w wiodącym ośrodku politologicznym i obcowanie z prężnym środowiskiem naukowym, mobilizującym do podejmowania wspólnych badań.

b/ Najważniejsze osiągnięcie naukowo-badawcze

Monografia deklarowana przez autora jako jego osiągnięcie naukowe, tj. *Od faszystowskiej dystopii do anarchistycznej utopii. Idee polityczne w powieści graficznej V jak Vendetta Alana Moore'a i Davida Lloyd'a* (Wyd. adam marszałek, Toruń 2019, ss. 323) musi budzić zainteresowanie przedstawicieli nauk o polityce. Okazuje się, że lekceważone często teksty kultury popularnej bywają swego rodzaju traktatami z zakresu idei politycznych, tyle tylko że wyrażonymi językiem medium komiksowego. Na uznanie zasługuje zatem najpierw odwaga badawcza Habilitanta. Nie poszedł utartym szlakiem standardowych prac dyplomowych. Jego pomysł na postawienie i rozwiązanie **ważnego problemu** badawczego jest niebanalny. Dla charakterystyki ideologii politycznych: faszystowskiej dystopii i anarchistycznej utopii postanowił sięgnąć do jednej z najbardziej popularnej na przełomie wieków powieści graficznej *V jak Vendetta*, autorstwa Alana Moore'a i Davida Lloyd'a. Powieść ta zresztą w ostatnich dekadach nieoczekiwanie nabrała nowego znaczenia – kiedy stosowane w niej symbole (maska Fawkesa) stały się znakiem rozpoznawczym nowych ruchów politycznych, kontestujących stary porządek.

Strona metateoretyczna pracy (cele, pytania badawcze, teza, metody itp.) pozostaje bez zarzutu, co świadczy o dużej kulturze intelektualnej autora. Świetnie zna warsztat pracy naukowej i potrafi się nim posługiwać. Będąc świadomy wieloznaczności stosowanych pojęć, na przedpolu swoich badań dokonał ich przeglądu (np. pojęć: ideologii, utopii, dystopii). Przygotował sobie w ten sposób precyzyjne narzędzia badawcze. Lewandowski oparł swą monografię na obszernej, dobrze dobranej, wielowątkowej i wielojęzycznej, głównie angielskojęzycznej Bibliografii (co zrozumiałe i ze względu na dzieło, które było przedmiotem badania, i ze względu na jego anglosaski kontekst kulturowy).

Siedmio-rozdziałowa **struktura** rozprawy dobrze porządkuje jej treść. Trzy pierwsze rozdziały służą wyjaśnieniu podstawowych pojęć (r. 1), określeniu znaczenia specyficznego gatunku literackiego – komiksu – w polityce i nauce o polityce (r. 2) oraz charakterystyce analizowanej powieści graficznej *V jak Vendetta* (r. 3). Dobrze, że wyszczególniono te rozdziały. Trudno byłoby bowiem ich treść zmieścić we Wprowadzeniu. Szczególnie ważny dla wyjaśnienia zamysłu badawczego jest r. 2, będący swego rodzaju uzasadnieniem podjęcia

problematyki komiksu przez nauki o polityce. Autor słusznie zwraca uwagę, że fikcję polityczną można traktować jako swego rodzaju badanie opinii publicznej. Ta specyficzna forma literacka poszerza język dyskursu o polityce, daje też diagnozę społeczeństwa i państwa. Rozdziały 4 – 7 są „rdzeniem” monografii. Traktują kolejno: o faszystowskiej dystopii (r. 4), odchodzeniu od niej (r. 5), o sprzeciwie, terroryzmie i tyranobójstwie (r. 6), o anarchistycznej utopii (r. 7). Właśnie taka struktura stanowi dobre „rusztowanie”, pozwalające odpowiedzieć na postawione pytania i zrealizować cele badawcze.

Wśród generalnie dobrze postawionych pytań i celów trochę zabrakło mi jednego: czy analizowana powieść graficzna wniosła coś nowego do znanej skądinąd wiedzy o ideologiach faszyzmu i anarchizmu, a jeśli tak, to co? Wprawdzie na kartach monografii na tak postawione pytanie uzyskujemy – nie wprost – pewną odpowiedź. Otóż Moore i Lloyd świetnie pokazali dodatkowe zagrożenia generowane przez faszystowską dystopię, jeśli departamenty „Oka”, „Ucha” i „Ust” mają do dyspozycji najnowsze technologie elektroniczne. Generalnie jednak Lewandowski do *V jak Vendetty* podchodził z uprzednią znajomością istoty analizowanych ideologii (zresztą bardzo dobrą, o czym świadczy długa lista przywoływanych i dobrze wykorzystanych opracowań) i poniekąd sprawdzał, czy w tekście książki znajdują się jej cechy charakterystyczne. W każdym razie monografia Lewandowskiego w niewielkim stopniu wzbogaciła naszą wiedzę o faszyzmie i anarchizmie. Na pewno jednak dobitnie wyeksponowała istotne cechy tych ideologii, zwłaszcza faszyzmu, oraz dobrze naświetliła społeczne konteksty, z których one wyrastają. Ucieczka od wolności i osobistej odpowiedzialności, rezygnacja z prywatności i zgoda na inwigilację, dowartościowanie bezpieczeństwa, przekonanie, że nie tyle w jedności co „w jednakowości siła”, potrzeba poddania się autorytetowi także dziś tłumaczą atrakcyjność faszyzmu. Ciągle się odradza – jak słusznie zauważył autor – gdyż jest pożądaną alternatywą wobec skomplikowania rzeczywistości.

Pewne wątpliwości budzi również zadeklarowana nadzieja autora na „pogłębienie rozumienia ideologicznych i etycznych kontekstów radykalnych form oporu wobec tyranii: zarówno terroryzmu, jak i innych form kontestacji politycznej” (Autoreferat, s. 3). Przecież całe tomy napisano już – z perspektywy filozofii politycznej i etyki – o tyranobójstwie, oporze, nieposłuszeństwie obywatelskim czy terroryzmie. Trudno dodać coś oryginalnego do problematyki *violance* i *non-violance*. Nie znaczy to, że podjęta w komiksowej formie prezentacja tych fenomenów, a przede wszystkim świetna ich rekonstrukcja przez Habilitanta, syntetyczny opis, typologizacja (w oparciu o uprzednią wiedzę, np. nt. form sprzeciwu) rzeczywiście nie wnoszą pewnego wkładu do „pogłębienia rozumienia”. Trzeba wyrazić uznanie chociażby

wobec rzetelnej analizy różnych definicji terroryzmu i trafnych do nich komentarzy autora, rzetelnej eksplikacji problemu jego moralnej dopuszczalności czy dobrego porównania tyranobójstwa i terroryzmu. W każdym razie młodym adeptom nauk o polityce na pewno została otwarta szansa zrozumienia omawianych ideologii i oporu wobec nich. Jeśli uwzględnić, że czytają oni coraz mniej, to książka Lewandowskiego poniekąd wychodzi im naprzeciw. Jej wartość dydaktyczna jest niekwestionowana. Będąc swego rodzaju komentarzem do *V jak Vendetty*, może być spolegliwym przewodnikiem po analizowanych tam ideologiach.

Omawiana tu monografia przede wszystkim odsłania rosnące znaczenie nowych, popkulturowych form komunikowania politycznego. Wymieniając trzy obszary prowadzonych przez siebie badań (Autoreferat, s. 14), sam Lewandowski zaliczył ją właśnie do obszaru „polityka i kultura popularna” (a nie do „myśli politycznej”). Rzeczywiście, udało się mu pokazać, że takie dzieła jak *V jak Vendetta* są niezwykle czułym barometrem społeczno-politycznych nastrojów i dyskursów współczesności. Dobitnie wyeksplikował prawdę o nieodłączności kultury popularnej i polityki.

Autorzy analizowanej przez Habilitanta powieści graficznej nie zachowali „równego dystansu” wobec umieszczonych na „osi wolności” dwóch krańcowych ideologii: faszyzmu i anarchizmu. Tej pierwszej poświęcili znacznie więcej uwagi, nie szczędząc – słusznie – ciemnych barw przy jej charakterystyce. Na tym tle anarchizm wypada wręcz sympatycznie – tym bardziej, że twórcy tej powieści odcinają się od kojarzenia go z chaosem. Lewandowski trafnie pokazał tę nierówność. „Biorąc na warsztat” powieść Moore’a i Lloyda deklaruje jednak „niepejoratywne” (s. 32)¹ znaczenie pojęcia ideologii. Takie założenie wydaje mu się warunkiem koniecznym obiektywizmu naukowego. Krytycznie sygnalizują jednak, że neopozytywistyczna koncepcja „nauki wolnej od wartości” jest jedną z wielu koncepcji. Choć powinnością naukowca rzeczywiście jest „możliwie bezstronna refleksja” (s. 32), to absolutną *Wertfreiheit* trudno jest osiągnąć. Jak zauważył już Thomas Kuhn, zawsze myślimy w ramach jakiegoś paradygmatu, na który składają się m.in. przyjmowane wartości. W każdym razie i w *V jak Vendette*, i w monografii Lewandowskiego obraz faszyzmu jest jednoznacznie pejoratywny. Zresztą nie mógł być inny.

Nie kwestionując generalnej rzetelności ustaleń Habilitanta, sygnalizuję pewien deficyt. Otóż w *V jak Vendette* na ideologicznej osi wolności po stronie jej braku znalazł się prawie wyłącznie faszyzm. Owszem, w komiksie, poprzez obecność na półce z książkami obok *Mein Kampf* także *Kapitału*, znajdujemy pewną aluzję także do innych ideologii, ale

¹ Strony podawane w nawiasach są odwołaniem do omawianej tu rozprawy.

autorzy koncentrują się tylko na jednej. Co więcej, wyraźnie sugeruje się przy tym, że nawiązywano do kontekstu sytuacji społeczno-politycznej Wielkiej Brytanii lat 80. Moore i Lloyd przeoczyli istnienie na krańcu braku wolności innego totalitaryzmu: komunizmu. Dziwi to tym bardziej w kontekście ludobójstwa zgotowanego mniej więcej w tym czasie (koniec lat 70.) Kambodży przez reżim Pol Pota – Czerwonych Khmerów, imperialnych działań ZSRR z czasów Leonida Breżniewa (interwencja w Afganistanie) czy stanu wojennego w Polsce. Przecież z polskiej perspektywy lat 80. Wielka Brytania za rządów Margaret Thatcher i USA za prezydentury Ronalda Reagana były oazami wolności. Oczywiście, za takie postrzeganie świata nie odpowiada Wojciech Lewandowski, ale brakuje tu trochę jego krytycznego komentarza.

Strona formalna recenzowanej tu monografii nie budzi większych zastrzeżeń. Analizy Autora są wyczerpujące, tok wywodów – logiczny, język – precyzyjny, komunikatywny, dobrze artykułujący uporządkowaną strukturę myślenia. Z trudem doszukałam się kilku literówek. Autor zapomniał tylko, że słowo „odnośnie” zawsze występuje w złożeniu z „do”.

c/ Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze

Kilka swoich tekstów oraz monografię *Kto ma się bać? Władza polityczna i sprzeciw wobec niej w filmie „V jak Vendetta”* (Wyd. WDiNP UW, Warszawa 2013, ss. 135) Lewandowski zaliczył do pierwszego obszaru „pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych”. Można polemizować z taką klasyfikacją. Teksty te składają się raczej na jego najważniejsze osiągnięcie. Przez swą zbieżność z treścią omówionej wyżej monografii, należy je oceniać łącznie. Po prostu problematyką, która swój najbardziej dojrzały kształt znalazła w „książce habilitacyjnej”, Autor zajmował się od kilku lat. Oczywiście omawiając tę problematykę, nawiązywał także do innych niż brytyjskie kontekstów historycznych, np. do amerykańskiej wojny z terroryzmem na początku XXI wieku, do wojny w Wietnamie, do wizji szkockiej historii i polityki, oraz do odmiennego otoczenia kulturowego. Niemniej w istocie podejmował podobny problem badawczy. Pozytywnie odnotowuję tę ciągłość zainteresowań naukowych. Nie szkodzi, że niektóre fragmenty rozprawy habilitacyjnej nawiązują do wcześniejszych publikacji. Zresztą Autor uczciwie to zaznacza.

Do „pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych” Lewandowski zaliczył następnie kilka publikacji mieszczących się w ramach myśli politycznej i aksjologicznego wymiaru polityki. Wprawdzie monografia poświęcona myśli społeczno-politycznej amerykańskiego transcendentalizmu została „skonsumowana” przez stopień doktorski, ale ponieważ jest „uak-

tualnioną” (Autoreferat, s. 21) wersją doktoratu, po części może zostać zaliczona do osiągnięć habilitacyjnych. Niektóre wątki tej książki, np. oporu wobec władzy, stanowiły inspirację do podjęcia dalszych, pogłębionych badań nad tym zagadnieniem. Odrębnym nurtem refleksji naukowej Lewandowskiego, choć mieszczącym się właśnie w obszarze myśli politycznej jest problematyka aksjologicznych fundamentów amerykańskiej i europejskiej polityki gospodarczej i polityki społecznej. W dwóch tekstach Autor zaprezentował trafną – przeglądową, syntetyczną charakterystykę nasilonego w okresie kryzysu finansowego i gospodarczego 2008 + napięcia między solidaryzmem a neoliberalizmem. Habilitant włączył się także do intensywnej debaty poświęconej kryzysowi aksjologicznemu Unii Europejskiej.

Na opublikowany dorobek Lewandowskiego składa się wreszcie kilka tekstów poświęconych aktualnym zagadnieniom polityki brytyjskiej. Niektóre z nich były owocem grantów badawczych, w których Autor uczestniczył. Swoje zainteresowania koncentrował przy tym na procesach dewolucji, na brexicie oraz na polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii.

Przegląd dorobku naukowego Lewandowskiego pokazuje, że niewątpliwie dominuje w nim problematyka związku polityki i kultury popularnej, a także ideologii politycznych. Podejmowane są też kwestie polityki brytyjskiej ostatnich lat oraz elementy etyki politycznej. Autor uwzględnia przy tym głównie anglosaski obszar kulturowo-polityczny. Obecność w tym dorobku jednego dominującego kierunku badawczego oraz kilku innych – pokrewnych należy ocenić pozytywnie. Ani nie zamyka się on w obrębie jednego, wąskiego obszaru, ani nadmiernie nie rozprasza. Niektóre teksty są komplementarne względem siebie, inne są rozwinięciem wątków podejmowanych wcześniej.

O tym, że Lewandowski zdobył już uznanie jako znawca omówionej tu problematyki, pośrednio świadczy powierzenie mu obowiązku recenzenta trzech monografii oraz pięciu tekstów do czasopism naukowych.

3. Ocena dorobku dydaktycznego, współpracy międzynarodowej, dorobku organizacyjnego i popularyzatorskiego

Integralną częścią dorobku Habilitanta są jego osiągnięcia **dydaktyczne**. Tematyka prowadzonych przez niego zajęć pokrywają się przy tym z badaniami. Dobrze, że weryfikuje swoje osiągnięcia z surowym niekiedy gremium studenckim. Warto odnotować, że obok różnych form zajęć w języku polskim, od 2007 r. w Instytucie Europeistyki i Ośrodku Studiów Amerykańskich UW systematycznie prowadzi konwersatoria i wykłady w języku angielskim. Opiekował się też studentami zagranicznymi w ramach programu Stefana Banacha i „Era-

smus dla Ukrainy”. Dr Lewandowski wypromował imponującą liczbę 86 licencjuszy. O wysokim poziomie prowadzonych przez niego prac świadczy opublikowanie jednej z nich.

Wspomniałam już o ponadprzeciętnej **aktywności międzynarodowej** Habilitanta (publikacje, referaty i moderacja paneli w języku angielskim, uczestnictwo w projekcie badawczym, organizacja konferencji międzynarodowych). Dodać tu trzeba, że w ramach realizowanego projektu badawczego w 2013 r. prowadził badania w University of Sussex. Odważnie wychodzi też na forum międzynarodowe ze swą ofertą dydaktyczną – w ramach programu Erasmus. Od 2012 r. pięciokrotnie wyjeżdżał na tygodniowe pobyty do uniwersytetów w Brnie i Bańskiej Bystrzycy, wygłaszając tam wykłady i dzieląc się swymi osiągnięciami badawczymi w obszarze polityka a kultura popularna.

W zakresie działalności **naukowo-organizacyjnej** Lewandowski uczestniczył w pracach komitetów organizacyjnych 5 konferencji naukowych – międzynarodowych i krajowych, w tym 4 – w języku angielskim. Jest członkiem 3 towarzystw naukowych: Polskiego Towarzystwa Studiów Europejskich, Polskiego Towarzystwa Studiów Brytanicznych BRITANNIA i Grupy Brytyjskich Studiów Społeczno-Politycznych BRITANNIA. Ponadto uczestniczy w pracach zespołów redakcyjnych: „Przeglądu Europejskiego”, „Studiów Wschodnioeuropejskich”, „Creatio Fantastica”. Jest też członkiem Komitetu Naukowego „The On-line Journal Modelling the New Europe” – czasopisma University Cluj-Napoca. Poza tym Kandydat podejmował aktywności typowe dla młodszych pracowników naukowych, a związane z organizacją nauki w „rodzimym” Instytucie Europeistyki oraz WDiNP (WNPiSM). Był członkiem Wydziałowej i Instytutowej Komisji Rekrutacyjnej, współautorem koncepcji i członkiem redakcji Polskiej Bibliografii Brytanicznej, uczestniczył w organizacji I Ogólnopolskiego Kongresu Europeistyki oraz w opracowaniu studiów II stopnia w języku angielskim. Nic dziwnego, że otrzymał nagrodę Dziekana WDiNP „za osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne”. Ponadto jako znawca problematyki europejskiej w obszarach nauk o polityce, studiów kulturowych czy historii idei był powoływany przez Komisję Europejską, Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii oraz MSZ do pracy w różnych zespołach eksperckich. Był też egzaminatorem i członkiem jury w kilku konkursach i olimpiadach organizowanych przez WDiNP.

Recenzując dorobek Kandydata na samodzielnego pracownika naukowego trudno wreszcie przeoczyć jego nadzwyczajną aktywność na rzecz **popularyzacji nauki**. Długa jest lista jego osiągnięć w tym zakresie. Dzięki zróżnicowanej formie przekazu (warsztaty, debaty, wykłady, spotkania autorskie, blogi, wywiady, komentarze) i wykorzystaniu różnych mediów (obok bezpośrednich spotkań wykorzystuje Internet, media drukowane, audiowizualne –

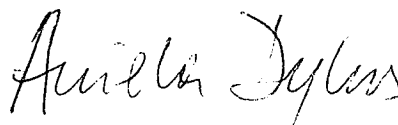

różne stacje telewizyjne, radio), rzeczywiście dociera on do szerokiego kręgu odbiorców (uczniowie, studenci, dorośli słuchacze, internauci).

4. Konkluzja

Mając na uwadze wszystkie przytoczone wyżej racje stwierdzam, że wniosek habilitacyjny dr Wojciecha Lewandowskiego jest bardzo przekonującym wnioskiem – jednym z najlepszych, jakie ostatnio recenzowałam. Jego dość obszerny ilościowo dorobek naukowy, znacznie powiększony od doktoratu, jest też ważny merytorycznie. Bez wątpienia stanowi znaczący wkład w rozwój nauki. Zdecydowanie spełnia kryteria wymienione w art. 16 *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki* z dnia 14 marca 2003 r., a także kryteria oceny osiągnięć osób ubiegających się o stopień doktora habilitowanego zawarte w Rozporządzeniu MNiSW z 1 września 2011 r.

Za taką konkluzją przemawia przede wszystkim wysoka ocena „najważniejszego osiągnięcia naukowego”. Jestem przekonana, że *Od faszystowskiej dystopii do anarchistycznej utopii. Idee polityczne w powieści graficznej V jak Vendetta Alana Moore'a i Davida Lloyd* jest dziełem znaczącym – i ze względu na oryginalne zamierzenie badawcze, i precyzję metodologiczną przy jego realizacji, i przekonującą konstrukcję teoretyczną rozprawy. Moje polemiczne uwagi w odniesieniu do niektórych wątków tej monografii nie przekreślają jej generalnie wysokiej oceny. Zresztą walor poznawczy całego dorobku badawczego Lewandowskiego jest znaczący. Uwzględniając dodatkowo ponadprzeciętne osiągnięcia w zakresie współpracy międzynarodowej, a także naukowo-dydaktyczne, organizacyjne i popularyzatorskie, wnioskuję o nadanie dr. Wojciechowi Lewandowskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie nauk o polityce i administracji.

Warszawa 8 listopada 2019

Prof. dr hab. Aniela Dylus

em. prof. Uniwersytetu

Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie